

Благодарська Соломія Анатоліївна,
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
 факультет філології і журналістики,
 Тернопільський національний педагогічний університет
 імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник:
Скуратко Тетяна Миколаївна,
*кандидат філологічних наук, доцент,
 кафедра української та зарубіжної літератур
 і методик їх навчання,
 Тернопільський національний педагогічний університет
 імені Володимира Гнатюка*

УРОК-ЕКСКУРСІЯ ЯК РІЗНОВИД ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ СТЕПАНА БУДНОГО

Творчий доробок Степана Будного не значний за обсягом, але невимірний за значенням для розвитку українського письменства II половини ХХ століття. Степан Франкович відомий нам як про автора трьох поетичних збірок: «Людина до сонця йде» (1961), «Поезії» (1972), «Син землі» (1997), шістнадцяти прозових творів: «Груша», «Етюди», «Смерть тополі», «Рятуйте коня», «Дорога», «Сліди Марічки», «Рожі», «Чекання» та ін., відомих пісень: «Назови моїм іменем сина», «Пісня про Марічку», «Розцвіту синім проліском в гаї», «Моє Тернопілля», «Цвітуть в Тернополі сади» та ін., перекладів творів Адама Міцкевича та Юліана Тувіма («Всміхнулось сонце в хмар вінку огнистім...», «Мета»), Владислава Бронєвського («Печаль і пісня», «Щастя») з польської мови, поезії Івана Кілару «Буковина» з молдавської, Ніла Гілевича («Весілля») з білоруської, Германа Ходирєва («Гармоніст») з удмуртської мови. Зазначимо, що Степан Будний збагатив нашу лірику цікавою тематикою, новими жанрами й інтонаціями. Поет створив неповторний тип ліричного героя, яскраво виразивши дух гуманізму, свободи, волі до життя.

Творчості Степана Франковича Будного була предметом дослідження М. Ткачука, Б. Мельничука, Р. Лубківського, О. Смоляка, М. Данилевич, Л. Вашків та інші.

Степан Будний – уродженець села Струсів, що на Теробовлянщині, тому, вважаємо, що на уроках літератури рідного краю варто зосередити увагу на вивченні творчості митця. З огляду на змістову й жанрову різноманітність творчості письменника відкриваються широкі можливості для формулювання

тем уроків, побудови системи вивчення творчості, роботи над теоретичними поняттями, організації позакласної роботи. З врахуванням вікових особливостей учнів і принципу наступності у 5-6 класах, на нашу думку, варто зосередити увагу на вивченні поетичних творів С. Будного (ознайомлення із поетичною збіркою «Син землі» (1997), у 7-9 класах – піснях («Назови моїм іменем сина», «Пісня про Марічку», «Розцвіту синім проліском в гаї», «Моє Тернопілля», «Цвітуть в Тернополі сади»), а в 10-11 – прозових творів («Груша», «Смерть тополі», «Рятуйте коня», «Сліди Марічки», «Рожі»).

Вважаємо, що найефективнішою формою вивчення життєвого і творчого шляху С. Будного є урок-екскурсія у музей митця, що знаходиться у його родинному селі (музей знаходиться у приміщенні Струсівської ЗОШ, яка носить ім'я письменника), адже, як зазначає Н. Волошина «освітньо-виховна ефективність екскурсій місцями життя і діяльності письменника велика, адже вони дають можливість проникнути у творчу лабораторію митця. Екскурсія носитиме творчий характер тоді, коли учні одержать завдання: провівши відповідні спостереження, зібрати матеріал для твору, усного повідомлення, реферату, для рукописного альбому, альманаху» [4, с. 137–138]. Пропонуємо школярам, відвідавши музей С. Будного, написати відгук та створити творчий проєкт «Стежками Степана Будного» (на основі власних вражень).

На нашу думку, саме екскурсія є активною, «живою» формою вивчення української літератури в ЗОШ. Уроки-екскурсії спонукають школярів до дослідно-пошукової роботи, а також сприяють розвитку їхньої творчості, ініціативності, пізнавальної активності, креативності, прищеплюють любов до рідного краю. Вважаємо, що шкільне вивчення своєрідності творчої постаті Степана Будного, якнайкраще сприятиме розвитку літературних і читацьких компетентностей його юних земляків, розкриттю їхнього творчого потенціалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошина Н.Й. Наукові основи методики літератури: навч.-метод. посіб. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
2. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.
3. Ткачук М.П. Журавель з перебитим крилом. Інтерпретації (літературно-критичні статті, творчі портрети українських поетів ХХ століття). Тернопіль, 1999. С. 45 –59.